

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-150.2021.18>

УДК 378.147:378.011.3-057.175]:005.591.452

Шапран О. І., Сідіропуло К. М.

## ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ПАРТНЕРСТВА

У статті розглянуто сутність педагогіки партнерства як форми співпраці, співдружності, співтворчості, консолідованого управління; принципу взаєморозуміння; стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях. З'ясовано виникнення технології партнерства, проведений порівняльний аналіз педагогіки партнерства і педагогіки співробітництва. Визначено особливості партнерства у психолого-педагогічному контексті (основні ідеї, принципи, умови формування). Доведено, що дефініція "партнерство" як взаємозв'язок викладачів і студентів, пов'язана із їх самовизначенням у спільній навчальній діяльності, усвідомленням власної самоцінності; педагогічний діалог, комфортність і вміння рефлексії характеризують партнерство як сучасну технологію, що регулює вчинки людей у досягненні спільної мети в певній групі. З'ясовано, що організація викладачем процесу навчання студентів на основі демократичного стилю підвищує можливості саме їх партнерської взаємодії. Звернено увагу на наявність різних аспектів партнерської взаємодії викладачів і студентів із урахуванням їх основних функцій (інструментальної, емоційно-рольової, рефлексивної). Авторами охарактеризовано основні технології партнерства у закладах вищої освіти (персоніфіковане посередництво, тьюторство, консультування); запропоновано використання різних методів (аналіз проблемних ситуацій, інтерактивні та ігрові методи), стратегій партнерської взаємодії ("аксікреації", "наведення мостів", "рух у бік самостійності", "максимальної віддачі", "відсторонення", "доведення істинності" та ін.); окреслено стадії реалізації технології партнерства у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів у вищій школі (визначення цілей групової співпраці, встановлення партнерського контакту, об'єднання у єдину команду, творча реалізація поставлених цілей, рефлексія партнерської взаємодії та власних дій).

**Ключові слова:** професійна підготовка, педагогіка партнерства, технологія партнерства, стратегія, аналіз проблемних ситуацій, інтерактивні та ігрові методи, стратегії партнерської взаємодії.

Сьогодні в процесі реформування і модернізації системи освіти України акцент робиться не лише на підготовці вчителя, але й на формуванні компетентнісного викладача, який готує цього вчителя до майбутньої професійної діяльності. Саме спеціальність 011 "Освітні, педагогічні науки" спрямована на підготовку викладачів нової генерації, які використовують інновації й новітні технології у освітньому процесі. Нова українська освіта базується на основних положеннях педагогіки партнерства, що вчить критично мислити, висловлювати власну думку, пропонує співпрацю та взаєморозуміння між учасниками освітнього процесу. Отже, опанування майбутніми викладачами методами та стратегіями технології партнерства у вищій школі закладає підвалини їх педагогічної майстерності в професії.

**Метою статті** є виявлення сутності ідей партнерської педагогічної взаємодії викладачів і студентів та аналіз сучасних технологій партнерства,

характеристика стратегій, методів і стадій використання означених технологій у практиці професійної підготовки майбутніх викладачів вищої школи.

Підготовка майбутнього викладача нової генерації, здатного організувати та керувати освітньою діяльністю студентів на основі їх ефективної взаємодії, визначає необхідність використання інноваційних технологій навчання. Особливе місце в освітньому процесі ЗВО займають технології партнерства. Цей різновид технологій навчання виник на основі педагогіки співробітництва (співпраці), яка була поширена у вітчизняній педагогіці 80-х – початку 90-х років ХХ ст. (Ш. Амонашвілі, І. Волков, Є. Ільїн, В. Шаталов та ін.). О. Вознюк порівнює педагогіку партнерства і педагогіку співробітництва та робить висновок, що сучасна педагогіка партнерства передбачає більш широке поле актуалізації соціально-педагогічного процесу, бо охоплює партнерську взаємодію у всіх соціальних сферах [2, с. 7].

Сутність партнерства розглядається у працях таких сучасних вітчизняних науковців як Н. Голота і А. Карнаухова [3], В. Молоченко [5], І. Попова і С. Квітка [6], Г. Селезньова [8], І. Холковська [9] та ін. Зауважимо, що *партнер* – це учасник певної взаємодії і співробітництва, який здатний до вмотивованого оцінювання себе та інших, конструктивного діалогу в процесі спілкування, активної роботи в команді. Партнерство як феномен розглядається у філософії, соціології, економіці, психології, педагогіці з позицій визнання взаємозалежності інтересів окремих соціальних груп і надання їм права ухвалювати різні політичні, економічні й управлінські рішення. Так, Г. Селезньова характеризує партнерство в сучасному розумінні як вид взаємин між різними суб'єктами, який полягає у формуванні єдиної позиції з певних питань та організації спільних дій. Специфікою партнерства, на думку вченої, є збереження кожним із партнерів відносної самостійності в основних аспектах діяльності. Тож партнерство як вид спільної діяльності полягає в рівноправності її учасників, що передбачає рівні права й обов'язки кожної зі сторін і взаємну відповідальність [8, с. 373]. Партнерство також характеризується тим, як зазначає В. Молоченко, що суб'єктом та об'єктом взаємодії виступають люди, які відрізняються активною здатністю до свідомого та цілеспрямованого планування, організації своєї поведінки та життєдіяльності. Ця діяльність має різні рівні результативності та успішності через неоднакові можливості індивідів у сприйнятті один одного, оцінці та прогнозуванні подальших дій [5, с. 20]. Отже, на рівень партнерських відношень впливають індивідуальні особливості людей. Відомий французький філософ, представник філософської герменевтики П. Рікер (P. Ricoeur) вказував, що взаємне визнання людей є таким типом взаємостосунків, за умов якого вони не намагаються пристосовувати один одного до власних цілей та потреб. Це відносини рівних партнерів, які уважно та з повагою ставляться до відмінностей один одного [7]. Таким чином, основою партнерства є взаємоповага та толерантність людей.

У психолого-педагогічному контексті партнерство виступає формою співпраці, співдружності, співтворчості, консолідованого управління (В. Ляудіс, Г. Селевко, В. Юрченко та ін.); принципом взаєморозуміння (Д. Белухин,

В. Кремень, А. Цина та ін.); стратегією поведінки в конфліктних ситуаціях (К. Томас (K. Thomas), Р. Кілмен (R. Kilmann) та ін.)

До основних принципів, на яких будується педагогіка партнерства у закладах освіти, відносяться: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах, стосунках; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) [3, с. 34].

І. Холковська важливою для розробки моделі партнерства вважає ідею діалогу як рівноправної взаємодії особистостей, в основі якого – міжособистісні взаємовідносини. Специфіку партнерства вчена визначає через термін “співучасть”, який передбачає часткову тотожність і нетотожність – ідентифікацію як адаптацію особистості до соціуму за допомогою засвоєння нею соціальної ролі партнера і автономність як становлення індивідуальності завдяки розвитку здібностей, що забезпечують успішне оволодіння різними видами діяльності і спілкування. Вміння будувати стосунки на основі злиття цих двох цінностей веде, на думку авторки, до спільної навчальної діяльності, дружньої взаємодії викладача і студента як автономних осіб, що працюють над досягненням спільних цілей, мають право на своєрідність, неповторність, на самостійність у виборі освітньої траєкторії [9, с. 138-139]. Отже, дефініція “партнерство” як взаємозв'язок викладачів і студентів, пов'язана із їх самовизначенням у спільній навчальній діяльності, усвідомленням власної самоцінності.

Н. Голота і А. Карнаухова доводять, що педагогічний діалог, комфортність і вміння усвідомлювати себе та інших – основа партнерства у ЗВО. Так, ці науковці зазначають, що організація педагогічного партнерства між викладачем та студентами в закладах вищої освіти можлива за наступних умов:

- створення комфортної психологічної атмосфери, продуктивної для позитивного самопочуття особистості, розвитку її пізнавальної активності;
- реалізація педагогічного діалогу, де учасники взаємодії виступають у ролі активних суб'єктів;
- стимулювання партнерів до рефлексивної діяльності [3, с. 30].

Таким чином, основне завдання викладача в організації його партнерської взаємодії із студентами полягає в створенні сприятливих умов, що дозволяють їм вийти на новий рівень самоорганізації і розвинути індивідуально-особистісні та професійні якості.

В. Молоченко вбачає певні технологічні особливості партнерської взаємодії у: обмеженій кількості учасників – учинки однієї людини чи групи осіб повинні зумовлювати певні дії інших людей, а вчинки останніх, у свою чергу, викликають відповідні дії першої групи індивідів; спільних діях щодо досягнення спільної мети; диференціації обов'язків між членами групи [5, с. 23]. Отже, педагогічний діалог, комфортність і вміння рефлексії характеризують партнерство як форму взаємодії й сучасну технологію, що

регулює вчинки людей у досягненні спільної мети з диференціацією їх обов'язків у певній групі.

Більш детально зупинимося на технологіях партнерства у ЗВО. Так, І. Холковська виокремлює серед них *персоніфіковане посередництво, тьюторство, консультування* [9, с. 138-139]. Персоніфіковане посередництво залежить від особистісних рис викладача, його професійної майстерності, вміння спілкуватися зі студентами, бо саме вони визначають коефіцієнт довіри до педагога і до начального матеріалу, що їм повідомляється. Отже, персоніфіковане посередництво є сполучною ланкою між навчальним матеріалом і об'єктом, до якого потрібно донести цю інформацію. Тьюторство як технологія роботи педагога-наставника виникла в Оксфордському та Кембриджському університетах ще у XIV ст. і найбільшого поширення зазнала в англійських педагогічних коледжах. Сьогодні викладач-тьютор здійснює педагогічний супровід студента щодо розробки групових завдань, роботи з суб'єктивним досвідом студента. Так, американські вчені П. Хенніссен (P. Hennissen), Ф. Красборн (F. Crasborn), Н. Брауер (N. Brouwer), Ф. Кортаген (F. Korthagen), Т. Берген (T. Bergen) доводять, що для майбутніх викладачів особливо важливою від своїх наставників є емоційна підтримка, турбота, практичний досвід. Окрім того, студенти цінують саме допомогу щодо виконання різних завдань [11]. В сучасних університетах функції тьютора зазвичай виконують аспіранти, молоді викладачі. Спілкування з наставниками з урахування освітніх потреб здійснюється через різні форми навчання: індивідуальні бесіди, вебінари, круглі столи тощо. К. Джууті та (K. Juuti) та ін., розглядаючи партнерські взаємини між студентами і викладачами в процесі наукових досліджень, пропонують такі форми роботи як участь у партнерському проєкті, офіційні семінари, сесії спільного проєктування, упровадження навчальних модулів та роздумів над проблемами досліджень тощо [12].

Консультування також є важливим видом діяльності викладача – систематичний супровід студента, організована взаємодія між викладачем-консультантом (професіоналом) і студентом щодо розв'язання проблем і внесення позитивних змін у його діяльність як у реальному часі, так і в дистанційному режимі. Особливістю консультування є навчання майбутніх викладачів працювати самостійно, пропонування консультантом лише способів чи шляхів до вирішення певної проблеми. В залежності від функцій консультування, як зазначають І. Попова і С. Квітка, розрізняють експертне, проєктне і процесне консультування. Специфікою проєктного консультування є супровід науково-дослідних і проєктних робіт студентів. Процесне консультування необхідне як супровід студента при реалізації ним навчально-дослідних і проєктних робіт студентів [6, с. 232]. В експертному варіанті консультанти виступають у ролі висококваліфікованих фахівців та професіоналів із думкою яких потрібно рахуватися. С. Граветт (S. Gravett), Н. Петерсен (N. Petersen), С. Рамсаруп (S. Ramsaroop) на основі вивчення досвіду Йоханнесбургського університету в програмі практичного навчання майбутніх учителів у партнерстві дійшли висновків про значний вклад

наставництва в професійний розвиток студентства в режимі когнітивного учнівства [10]. Отже, персоніфіковане посередництво, тьюторство, консультування є технологіями наставництва, які враховують особистісні риси педагогів, їх педагогічну майстерність, вміння допомагати студентам в організації самостійної роботи, співпрацювати з ними. Такі технології вчать майбутніх викладачів цінувати турботу про інших, визначають індивідуальні траєкторії їх діяльності, сприяють розвитку професійної компетентності.

Н. Голота і А. Карнаухова серед технологій педагогічного партнерства у взаємодії "викладач-студент" на діалогічних засадах виокремлюють *аналіз проблемних ситуацій* і вибір усвідомленого варіанту поведінки в будь-яких професійних ситуаціях на основі спільної взаємодії студента і викладача [3]. Проблемне навчання як різновид технології партнерства передбачає делікатну постановку проблеми й тактовне її розв'язання. Роль викладача зводиться не лише до розробки кейсів проблемних ситуацій, але й організації ефективної взаємодії студентів, що є запорукою результативності роботи групи, врахування внеску кожного учасника спільної діяльності в загальну справу. К. Багрій акцентує увагу на тому аспекті проблеми, що найбільш ефективно вирішувати педагогічні завдання викладачу дозволяє демократичний стиль, при якому він враховує індивідуальні особливості студентів, їх особистий досвід, специфіку їхніх потреб і можливостей. Викладач, який володіє таким стилем, як зазначає науковець, свідомо ставить завдання перед студентами, не виявляє негативних установок, об'єктивний в оцінках, різнобічний і ініціативний у контактах. Цей стиль спілкування К. Багрій характеризує як особистісний. Виробити його, на думку автора, може лише людина, що має високий рівень професійного самоусвідомлення, здатна до постійного самоаналізу своєї поведінки та адекватної самооцінки [1, с. 177]. Отже, організація викладачем процесу навчання студентів на основі демократичного стилю підвищує можливості саме їх партнерської взаємодії.

Розвитку партнерства студентів і викладачів сприяють інтерактивні та ігрові методи, особливо *ділові і рольові ігри, імітаційні ігри, драматизації*, що використовуються у ЗВО. Джерелом ефективності інтерактивних ігрових технологій є економія часу, де за невеликий проміжок часу семінарського заняття в учасників виробляються практичні вміння і навички, що сприяють швидкій їх адаптації до майбутніх робочих ситуацій, налагодженню професійних контактів із колегами.

Застосування рольових і ділових ігор та симуляцій має свої особливості (К. Джонсон, М. Елліс, І. Мельничук та ін.). Так, у інтерактивних іграх погляди чи переконання учасників можуть не збігатися із поглядами їх персонажів, а симуляції дозволяють учасникам ігрової взаємодії бути собою. Ураховуємо позицію І. Мельничук, що в ігровій взаємодії, на відміну від реальної професійної ситуації, можна змінити перебіг і спосіб діяльності, апробувати різні варіанти професійної поведінки, скласти прогнози щодо її вияву в майбутньому [4]. На нашу думку, процес розвитку партнерства студентів у процесі застосування інтерактивних та ігрових методів можна назвати *інтерактивною ігровою взаємодією*, що передбачає узгодженість позицій не

лише студентів, але й вміле керівництво цією взаємодією самим викладачем.

Звернемо увагу на наявність різних аспектів партнерської взаємодії викладачів і студентів з урахуванням їх основних функцій. Перша – *інструментальна функція* полягає у постановці мети, ознайомленні з правилами, розподілі ролей, наданні необхідної для гри інформації, створенні ігрової атмосфери та налагодженні взаємодії між її учасниками. Предметом уваги викладача для реалізації цієї функції стає актуалізація ігрової та змагальної мотивації, яка б стимулювала активність студентів, а не провокувала самопрезентацію окремих членів групи. Для цього в процесі занять доцільними є використання таких методів навчання як *стимулювання мотивації; мозкові штурми; диспути, дискусії*, що надають можливості кожному студенту висловити власну думку і проявити активність.

Особливістю більшості ігор є наявність рольової взаємодії, що структурує групу. Це означає закріплення за кожним учасником гри певної позиції в групі, запропонованих функцій. Як правило, роль розуміється не лише як сума функцій, але і зразків поведінки, які налагоджують взаємодію в групі, впорядковують і регулюють міжособистісні відносини, зменшують ймовірність виникнення конфліктів. Отже, *емоційно-рольова функція* передбачає здатність діяти відповідно до ролі в залежності від індивідуальних особливостей гравця.

Програвання певних ролей формує способи професійних дій, надає можливість студентам усвідомити власну поведінку, проаналізувати отримані результати та внесок кожного члена групи в спільну справу, що будується на партнерських відносинах (*рефлексивна функція*). Рефлексія здійснюється у формі діалогу, обміну думками між студентами та викладачем.

Інтерактивна ігрова взаємодія передбачає різні *стратегії поведінки гравців*. Найбільш відомими є – *еталонна*, коли учасники ігрової взаємодії приймають рішення на основі узагальненого зразку поведінки представників певних ролей (наприклад, викладача, куратора групи, декана); *азартна* – передбачає порушення угод, дії за межами правил, створення обставин, які позитивно впливають на гру та імпровізацію професійних ролей, що є для них природними в реальному житті (наприклад, участь у науково-практичній конференції, влаштування на роботу, участь у роботі вченої ради університету тощо). Хочемо зупинитися саме на *партнерській стратегії* ігрової взаємодії, що залежить від узгодженості дій її учасників, їх співробітництва. Для досягнення співпраці краще, щоб в команді спостерігалися позитивні міжособистісні відносини, тому при комплектуванні команд необхідно враховувати дружні стосунки, що склалися в колективі, або розподіл учасників груп за їх бажанням.

У процесі реалізації партнерської стратегії керівник інтерактивної ігрової взаємодії повинен вміти спостерігати за студентами, вчасно фіксувати прояви їх поведінки з метою підтримання необхідних рівнів емоційної та інтелектуальної напруженості. При цьому мінімізуються можливості “прямого” втручання ведучого (викладача) в процес інтерактивної ігрової взаємодії студентів, надається право студентам самостійно знаходити рішення у складних ситуаціях шляхом узгодження дій і налагодження партнерських

стосунків, використовуються різні стратегії партнерської взаємодії (“аксікреації”, “наведення мостів”, “рух у бік самостійності”, “максимальної віддачі”, “відсторонення”, “доведення істинності” та ін.).

Так, стратегія “аксікреації” передбачає “вирощування” у людини чи групи людей нових цінностей, або переосмислення старих, особливо таких як “партнерство”, “співпраця” і “успіх”. Стратегія “наведення мостів” дозволяє створити атмосферу доброзичливості, комфорту. У арсеналі педагогічних засобів цієї стратегії – взаємне проектування кращих шляхів досягнення цілей навчання, організація ефективного спілкування. Стратегія “рух у бік самостійності” надає можливість тим, хто навчається, реалізувати себе за рахунок дії “Я сам”. Активна особистісна позиція, яка передбачає самостійність у прийнятті рішень із різних питань, обумовлює “рух у бік самостійності”. Педагогічні засоби цієї стратегії – заохочення зацікавленості у власному успіху і успіху інших. Стратегія “максимальної віддачі” орієнтована на надання посильної допомоги групі в розв’язанні проблем. У стратегії “відсторонення” ставка робиться на автономію кожного студента у виконанні різних завдань спільної справи. Роль викладача полягає в тому, що він намагається “триматися у тіні”: у процесі контролю – зменшує свою владу над тими, хто навчається; у процесі оцінювання – вдається до м’якого коригування; як організатор – дає початок дій і “йде в бік”; як порадник – діє обережно; як учасник – “грає другу скрипку”. Стратегія “доведення істинності” полягає у формулюванні пояснень, чому обране рішення є найбільш ефективним. Отже, партнерська стратегія ігрової інтерактивної взаємодії обумовлює використання цілого спектру інших стратегій, які орієнтовані на розвиток самостійності й толерантності студентів.

У процесі реалізації технології партнерства майбутніх викладачів у вищій школі виділяємо наступні стадії:

- перша: визначення цілей групової співпраці (досягнення спільних цілей на основі злиття різних цінностей і співучасті в роботі);
- друга: встановлення партнерського контакту (з викладачем, із студентами – всередині групи, з іншими групами);
- третя: об’єднання у єдину команду (із стійкими зв’язками з урахуванням уподобань студентів);
- четверта: творча реалізація поставлених цілей (практична перевірка існуючих позицій, стратегій і рішень);
- п’ята: рефлексія партнерської взаємодії та власних дій (оцінка результатів, підведення підсумків, обговорення шляхів покращення взаємодії студентів і викладача).

Остання фаза є основоположною, бо визначає отриманий результат. Для налагодження партнерства між викладачем та студентом оцінювання є двостороннім: студенти, як партнери, оцінюють роботу своєї групи, інших груп, організатора (викладача) партнерської взаємодії. Лише в такому контексті будуються партнерські взаємовідносини “студенти-викладач”, коли перші отримують практичні навички майбутньої професійної діяльності під керівництвом компетентного викладача; другий – налагоджує партнерські

взаємини між студентами, зацікавлює їх навчанням.

**Висновки.** Партнерство як вид спільної діяльності полягає в рівноправності її учасників, що передбачає рівні права й обов'язки кожної зі сторін і взаємну відповідальність. Основою партнерства є взаємоповага та толерантність людей. Партнерство як форму взаємодії й сучасну технологію характеризують педагогічний діалог, комфортність і вміння рефлексії, що регулює вчинки людей у досягненні спільної мети з диференціацією їх обов'язків у певній групі. Серед різновидів технологій партнерства у ЗВО виокремлюються персоніфіковане посередництво, тьюторство, консультування. Методами технології партнерства виступають: аналіз проблемних ситуацій, інтерактивні та ігрові методи. У процесі використання технології партнерства в професійній підготовці майбутніх викладачів ефективним є застосування різних стратегій партнерської взаємодії ("аксікреації", "наведення мостів", "рух у бік самостійності", "максимальної віддачі", "відсторонення", "доведення істинності" та ін.). Технологію партнерства у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів у вищій школі доречно реалізувати з урахуванням наступного алгоритму: визначення цілей групової співпраці, встановлення партнерського контакту, об'єднання у єдину команду, творча реалізація поставлених цілей, рефлексія партнерської взаємодії та власних дій.

**Перспективи подальших розвідок** виявляються в дослідженні інших методів й стратегій партнерської взаємодії, використанні технології партнерства в процесі підготовки фахівців різних спеціальностей.

### *Використана література:*

1. Багрій К. Л. Викладач і студенти: взаємодія у процесі навчання. *Проблеми освіти та методика викладання у вищій школі*. 2016. Вип. II (62). С. 174-182.
2. Вознюк О. В. Співробітництво VS та партнерство: нові орієнтири розвитку педагогіки й освіти у світлі цивілізаційних підходів. *"Академія Тринитаризма"*. М. Эл. № 77-6567. публ. 24064, 14.12. 2017.
3. Голота Н., Карнаухова А. Формування готовності майбутніх педагогів до організації педагогічного партнерства в закладах дошкільної та початкової освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 3 (87). С. 27-38.
4. Мельничук І. М. Особливості застосування інтерактивних ігор у вищому навчальному закладі. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2010. № 4. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps\\_2010\\_4\\_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2010_4_11)
5. Молоченко В. В. Формування у майбутніх фахівців аграрної сфери готовності до партнерської взаємодії у професійній діяльності : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. Вінниця. 2017. 265 с.
6. Попова І. О., Квітка С. О. Взаємодія викладача і студента на основі партнерства у сучасній професійній освіті. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти* : збірник науково-методичних праць. 2021. Вип. 24. С. 230-235.
7. Рікер П. Про інтерпретацію. *Після філософії: кінець чи трансформація?* / упоряд. К. Байнес. Київ : Четверта хвиля, 2000. С. 312-333.
8. Селезньова Г. О. Особливості стратегічних партнерств у сучасних умовах господарювання. *Економіка і суспільство*. 2019. Вип. 20. С. 372-376.
9. Холковська І. Л. Партнерство як інноваційна форма діалогічної взаємодії викладача і студентів – майбутніх менеджерів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Сер.: Педагогіка і психологія*. 2018. Вип. 55. С. 134-141.



10. Gravett, S., Petersen, N., Ramsaroop, S. (2019). A University and School Working in Partnership to Develop Professional Practice Knowledge for Teaching. *Front. Educ.* № 3. P. 118. URL: <https://doi.org/10.3389/feduc.2018.00118>
11. Hennissen, P., Crasborn, F., Brouwer, N., Korthagen, F., and Bergen, T. (2011). Clarifying pre-service teacher perceptions of mentor teachers' developing use of mentoring skills. *Teach. Teach. Educ.* № 27. P. 1049-1058. doi: 10.1016/j.tate.2011.03.009
12. Juuti, K.; Lavonen, J.; Salonen, V., Salmela-Aro K., Schneider B. & Krajcik J. (2021). A Teacher-Researcher Partnership for Professional Learning: Co-Designing Project-Based Learning Units to Increase Student Engagement in Science Classes. *Journal of Science Teacher Education*. doi: 10.1080/1046560X.2021.1872207.URL:<https://doi.org/10.1080/13562517.2021.1903854>

### *References:*

- [1] Bahrii K. L. Vykladach i studenty: vzaiemodiia u protsesi navchannia. [Teacher and Students: Interaction in the process of learning]. *Problemy osvity ta metodyka vykladannia u vyshchii shkoli*. 2016. Vyp. II (62). S. 174-182. (ukr).
- [2] Vozniuk O. V. Spivrobitnytstvo vs ta partnerstvo: novi oriientyry rozvytku pedahohiky y osvity u svitli tsyvilizatsiinykh pidkhodiv. [Cooperation vs and partnership: new guidelines for the development of pedagogy and education in the light of civilizational approaches to learning]. *"Akademyia Trynytyarizma"*. M. Əl. № 77-6567. publ.24064, 14.12. 2017. (ukr).
- [3] Holota N., Karnaukhova A. Formuvannia hotovnosti maibutnykh pedahohiv do orhanizatsii pedahohichnoho partnerstva v zakladakh doshkilnoi ta pochatkovoii osvity. [Formation of readiness of future teachers to organize pedagogical partnership in preschool and primary education institutions]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. 2019. № 3 (87). S. 27-38. (ukr).
- [4] Melnychuk I. M. Osoblyvosti zastosuvannia interaktyvnykh ihor u vyshchomu navchalnomu zakladi. [Features of the use of interactive games in higher education]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*. 2010. № 4. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps\\_2010\\_4\\_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2010_4_11)(ukr).
- [5] Molochenko V. V. Formuvannia u maibutnykh fakhivtsiv ahranoi cfery hotovnocti do partnerckoi vzaiemodii u profesiinii diialnocti [Formation of future specialists of the agrarian sphere of readiness for partnership in professional activity]: dys. ... kand. ped nauk: 13.00.04 / Vinnytskyi derzh. ped. un-t imeni Mykhaila Kotsiubynckoho. Vinnytsia. 2017. 265 s. (ukr).
- [6] Popova, I. O., Kvitka S. O. Vzaiemodiia vykladacha i studenta na osnovi partnerstva u suchasni profesiiinii osviti. [Teacher-student interaction based on partnership in modern vocational education]. *Udoskonalennia osvitno-vykhovnoho protsesu v zakladi vyshchoi osvity: zbirnyk naukovometodychnykh prats*. 2021. Vyp. 24. S. 230-235. (ukr).
- [7] Riker P. Pro interpretatsiiu. [About interpretation]. *Pislia filosofii: kinets chy transformatsiia? / uporiad*. K. Baines. Kyiv : Chetverta khvyliia, 2000. S. 312-333. (ukr).
- [8] Seleznova H. O. Osoblyvosti stratehichnykh partnerstv u suchasnykh umovakh hospodariuvannia. [Features of strategic partnerships in modern business conditions]. *Ekonomika i suspilstvo*. 2019. Vyp. 20. S. 372-376. (ukr).
- [9] Kholkovska I. L. Partnerstvo yak innovatsiina forma dialohichnoi vzaiemodii vykladacha i studentiv – maibutnykh menedzheriv. [Partnership as an innovative form of dialogic interaction between teacher and students - future managers]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho*. Ser.: Pedahohika i psykholohiia. 2018. Vyp. 55. S. 134-141. (ukr).
- [10] Gravett, S., Petersen, N., Ramsaroop, S. (2019). A University and School Working in Partnership to Develop Professional Practice Knowledge for Teaching. *Front. Educ.* № 3. P. 118. URL: <https://doi.org/10.3389/feduc.2018.00118>
- [11] Hennissen, P., Crasborn, F., Brouwer, N., Korthagen, F. and Bergen, T. (2011). Clarifying pre-service teacher perceptions of mentor teachers' developing use of mentoring skills. *Teach. Teach. Educ.* № 27. P. 1049-1058. doi: 10.1016/j.tate.2011.03.009
- [12] Juuti, K.; Lavonen, J.; Salonen, V., Salmela-Aro K., Schneider B. & Krajcik J. (2021). A Teacher-Researcher Partnership for Professional Learning: Co-Designing Project-Based Learning Units to Increase Student Engagement in Science Classes. *Journal of Science Teacher Education*. doi: 10.1080/1046560X.2021.1872207.URL:<https://doi.org/10.1080/13562517.2021.1903854>

**ШАПРАН О. И., Сидиропуло К. М. Профессиональная подготовка будущих преподавателей высшей школы с использованием технологий партнерства.**

В статье рассмотрена сущность педагогики партнерства как формы сотрудничества, содружества, сотворчества, консолидированного управления; принципа взаимопонимания; стратегии поведения в конфликтных ситуациях. Выяснено возникновения технологии партнерства, проведен сравнительный анализ педагогики партнерства и педагогики сотрудничества. Определены особенности партнерства в психолого-педагогическом контексте (основные идеи, принципы, условия формирования). Доказано, что дефиниция "партнерство", как взаимосвязь преподавателей и студентов, согласуется с их самоопределением в общей учебной деятельности, осознанием собственной самооценности; педагогический диалог, комфортность и умение рефлексии характеризует партнерство как современную технологию, регулирует поступки людей в достижении общей цели в определенной группе. Выяснено, что организация преподавателем процесса обучения студентов на основе демократического стиля повышает возможности именно их партнерского взаимодействия. Обращено внимание на наличие различных аспектов партнерского взаимодействия преподавателей и студентов с учетом их основных функций (инструментальной, эмоционально-ролевой, рефлексивной). Авторами охарактеризованы основные технологии партнерства в учреждениях высшего образования (персонализированное посредничество, тьюторство, консультирование); предложено использование различных методов (анализ проблемных ситуаций, интерактивные и игровые методы), стратегий партнерского взаимодействия ("аксикреация", "наведения мостов", "движение в сторону самостоятельности", "максимальной отдачи", "отстранения", "доказательства истинности" и др.); обозначены стадии реализации технологии партнерства в процессе профессиональной подготовки будущих преподавателей в высшей школе (определение целей группового сотрудничества, установление партнерского контакта, объединение в единую команду, творческая реализация поставленных целей, рефлексия партнерского взаимодействия и собственных действий).

**Ключевые слова:** профессиональная подготовка, педагогика партнерства, технология партнерства, стратегия, анализ проблемных ситуаций, интерактивные и игровые методы, стратегии партнерского взаимодействия.

**SHAPRAN O. I., SIDIROPULO K. M. Professional preparation of future teachers of higher school with the use of technologies of partnership.**

The article discovers the essence of partnership pedagogy as a form of cooperation, commonwealth, co-creation, consolidated management; the principle of mutual understanding; strategies of behavior in conflict situations. The origin of partnership technology has been clarified, a comparative analysis of partnership pedagogy and cooperation pedagogy has been conducted. Peculiarities of partnership in the psychological and pedagogical context (basic ideas, principles, conditions of formation) were determined. It is proved that the definition of "partnership" as the relationship of teachers and students, associated with their self-determination in joint educational activities, awareness of their own self-worth; pedagogical dialogue, comfort and reflection skills characterize partnership as a modern technology that regulates the actions of people in achieving a common goal in a particular group. It was found that the organization of the teacher's process of teaching students on the basis of a democratic style increases the possibilities of their partnership. Attention was drawn to the presence of various aspects of partnership between teachers and students, taking into account their main functions (instrumental, emotional-role, reflexive). The authors describe the main technologies of partnership in higher education institutions (personalized mediation, tutoring, counseling); propose the use of various methods (analysis of problem situations, interactive and game methods), strategies of partnership ("excitation", "bridging", "moving towards independence", "maximum return", "removal", "proving the truth", etc.); outline the stages of partnership technology implementation in the process of professional training of future teachers in higher education (defining the goals of group cooperation, establishing partnership contact, joining a team, creative realization of goals, reflection on partnership and own actions).

**Keywords:** professional training, partnership pedagogy, partnership technology, strategy, analysis of problem situations, interactive and game methods, strategies of partnership interaction.